

Trag Biljke NEDELJNIK #056 - ODRŽAVANJE ZIMSKE BAŠTE

Datum: 10. November

NAPOMENA pre čitanja:

Pošto je Nedeljnik dugačak, da biste videli celi tekst kliknite na opciju "**Prikaži celi Nedeljnik**" koja se nalazi iznad ovog naslova i otvoriće vam celi Nedeljnik. Istu opciju imate i na kraju teksta.

Čovek je jedino biće na planeti koje truje svoju hranu kako je ostala bića ne bi jela da bi se nakon toga hranio istom tom zatrovanom hranom.

Kratak sadržaj:

Održavanje zimske bašte

Nadin kutak

Vodič za početnike – planiranje Motivacione bio bašte

Kineski kelj Kaillan

Buvači

Spremi se za RPZ

Podsetnik na rokove

Slobodna mesta na našoj edukativnoj platformi

Koliko ste svesni pravca u kome ide celo čovečanstvo? A s druge strane koliko ste svesni da ste vi to čovečanstvo i da imate moć da jednim delom kontrolišete taj pravac?

Smatram da je čovek odvojen od prirode jer mu je ponuđen hedonizam u svim sferama života. Sa svih strana i iz svih medija dobijamo poruke koje nas vuku u hedonizam. To se najbolje može videti kroz hranu koja nam se nudi u svim oblicima i dostupna je tokom cele godine. Čovek koji poznaje veštinu proizvodnje vlastite hrane nije poželjan jer je manji potrošač od onog koji će svaki dan da napuni svoja kolica u marketu.

Znam da je to svima jasno, ali koliko vam je jasno da će zaista opstati samo oni koji pruže otpor takvom načinu života, ma koliko ugodan bio, zasuku rukave i nauče kako da proizvedu hranu.

Ne sve, ne odmah puno, ali neka i mala količina bude šaka otpora i osnov za veliki početak.

Polako se navikavamo na plastične ukuse koji nam se podmeću pa tako jednog dana i nećemo prepoznati da je hrana koju jedemo sastavljena od plastike. Postoje već sada generacije koje nikada nisu probale domaći paradajz, sveže ubran iz bašte i to je ono što sve nas može da zabrine.

Ne pišem ovo sa nekog pijedestala s koga galamim proročnički na ljude. Ne. Pišem vam kao svesna osoba koja je sebe pripremila iz moje oaze kao iz bunkera potpuno spremna s veštinama u rukama.

Razumela sam da će ovo dopreti samo do onih koji žele da čuju jer oni ostali u svemu vide teorije zavere pa im je tako lakše, ali svako mora da nauči svoju lekciju.

Postoji ta rečenica koja je opasna i povodljiva: "sve ima da se kupi". Čujem je povremeno, ali sve manje, bar u svom okruženju.

Rečenica koja je oterala seljake u gradove, fabrike, sa sela. Ne može da se kupi hrana koja u sebi ima svežinu jugovine sa Kozare, rose koja je bila ogledalo jutra, sena koje sam pokupila letos ispod Radetovog štaglja, stajnjaka od Draškovih ovaca koje su pasle na obroncima Savine livade, vode koja je sa punog kilometra sprovedena do česme iz samog srca šume, mojih ruku koje su baš tog dana dodirujući list kukuruza osetile njegov drhtaj i shvatile šta znači voleti.

Hrana koju sami proizvedete u sebi sadrži istoriju jednog trenutka. Nema to nikakve veze sa romantikom već sa životom u svesnosti.

Kada sam završila svoju prvu sezonu baštovanstva, ono što mi je smetalo je prazna bašta u jesen, nedostatak sveže hrane i iznad svega kontakt sa biljkama.

Na taj kontakt jednostavno naviknete, postanete zavisni. Odmah sam znala da taj nasleđeni program koji sam preuzela od meštana, naučila iz nekih dostupnih knjiga meni lično nije dovoljan.

Zato sam godinama pomerila svoje granice, gubila zarad znanja da bih kreirala program koji mi je obezbedio ono što sam želela: berbu sveže hrane cele godine i berbu u turnusima. Ni slutila nisam da će takav program da pomeri i vaše granice i obogati vaše živote jednom novom sferom delovanja na okolinu i posledično na revitalizaciju prirode. Od kada primenjujem ovakav program moje zalihe sveže hrane se nalaze u bašti, a teglice sa zimnicama svela sam na minimum. I nije bilo teško, bilo je potrebno samo verovati da je priroda kontinuirano darivanje i opstajanje, bilo je potrebno NE primenjivati zakone prirode u bašti već ŽIVETI TE ZAKONE.

Od primene zakona i življenja po tim zakonima je dug put koji je objasnio Mali Princ jer bitno je oku nevidljivo. Naše oko usred srca se ne otvara stalno, tek onda kada živimo u svesnosti počinjemo da saučestvujemo sa sopstvom u svakom trenutku.

Program postavljanja zona u bašti je doprineo kvalitetu mog života:

- nisam isfrustrirana jer stalno kasnim, konačno uvek stižem, jer su mi ciljevi jasni
- nemam gomile hrane s kojom ne znam šta ću, već uvek puno sveže hrane koju mogu da potrosim

- imamo kontinuitet setve, sadnje i berbe
- imam jasne korake i aktivnosti, zone su moja rampa
- imam zimsku baštu koja izdrzava ekstreme, jer sorte su izabrane po meri zime
- pokazujem da može bez plastenika već godinama
- sebe sam konačno stavila na prvo mesto i u tome su mi pomogle zone

Basta kao vežbaonica lične svesti o sebi.

Moje berbe u novembru.

Vecina bašti je zaorana (tužno) za narednu sezonu, ali no dig ima ulogu da vas stalno hrani.

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Katarina Kremenović

Tik tok: Jovan Banović

FB stranica: Jovan Banović, Goran Pivašević

Administratori platforme: Nada Radinić, Marko Petković, Gordana Bojanić, Mia Božić, Jasmina Nenadić, Sabina Kovačić, Nina Martinović

Autor edukativnog programa, video materijala i tekstova sam ja Biljka.

Trag Biljke je jedna od retkih samoodrživih i međunarodnih platformi koja povezuje 30 zemalja, 694 gradova.

Znate onaj osećaj kada pustite dete u svet, da živi i da se raduje u svojoj samostalnosti?

E tako se ja osećam kada je u pitanju Projekat bašte. Potpuno mi je jasno da su sve belosvetske inovacije na svom početku bile malo čudo pa tek onda neophodnost i zato znam da je larva ovom načina baštovanstva ubačena u bašte širom sveta.

Priznajem da sam jedan deo svog života provela optužujući ljude za nemar prema prirodi dok nisam potpuno razumela da je svaki čovek potpuno autentičan spoj energija koje su se u momentu njegovog rođenja spojile, da je svaki čovek unikat prirode i da baš svaki čovek nema lošu nameru prema prirodi ali ne zna kako da postupa drugačije.

Kada sam kao početnik ušla u vode bio baštovanstva ono što me odbijalo jesu pravila koja sam čula na svakom koraku. Gde god sam stupila u pravcu bio uzgoja čekalo me neko pravilo o ponašanje koje mi je davalo povratnu informaciju o tome da mogu da

pogrešim, povredim, a samim tim je u meni izazivalo strahove. Danas pred vama stoji osoba koja zna da su strahovi sistem kontrole.

Koliko god sam se prepuštala biološkim metodama u skladu s tim strahovima toliko sam bila udaljenija od same prirode. Moj kočioni mehanizam bio je strah.

Zapisala sam tada: strah sprečava protok i prihvatanje.

Najčešća rečenica koju izgovaram baštovanima je **da se opuste jer ne mogu da naprave grešku**. Priroda čita samo našu dobru nameru.

Radeći svakodnevno s ljudima uspela sam da raspoznam sva čvorišta koja su kamenje spoticanja i razlog odustajanja u sezoni.

Ni u jednom momentu nisam krivila osobu koja je odustala, smatrala je lenjom, nedostojnom prirode, već je ta osoba bila moj učitelj odnosa s ljudima i iz pravog ugla sam upoznala sve muke i mučnine.

Ne merite po vlastitoj snazi ljude već po čovekoljublju. Jedina mera mora biti ljubav!

Projekat bašte stvarao se godinama kroz iskustva baštovana i mislim da smo svi zajedno stvorili revolucionarni program koji će omogućiti povratak čoveka prirodi.

U sredu, u ponoć, Projekat bašte za kontinentalnu klimu povučen je iz ponude i više se ne može kupiti.

Znam da je ovaj Projekat rešenje za svakog baštovana. Nema veze da li ste početnici ili iskusni baštovani, nema veze da li trenutno imate baštu ili je planirate za 10 godina... ovim Projektom uspela sam da se izborim za svakog čoveka. Da mu u ruke dam alat za borbu i nezavisnost.

Ovim revolucionarnim rešenjem uspela sam da se umnožim i budem od koristi svima vama. Mislim da do sada niko nije napisao uputstvo za kreiranje bašte koja vas hrani **cele godine**.

Najviše me usrećuje povratna informacija onih koji su već postavili prve tri gredice i dobro su upoznati sa vrednošću sadržaja i iako su projekat platili zahvaljuju se na njemu kao poklonu. Mi smo samoodrživa platforma i neka cena mora da stoji, ali je ovo zaista poklonjeno čovečanstvu. Svesna sam njegove vrednosti, svesna sam njegovog značaja. I jako srećna.

Zahvaljujem se svakom od vas ko je doprineo da se informacija o postojanju ovog Projekta prenese što dalje. Zahvalna sam vašim rukama koje će ga postaviti i promeni koja će nakon toga nastati. Koliko ste svi vi veliki borci za svoje porodice! Godinama pratim vašu borbu, iskušenja i izazove...

Hvala vam na strpljenju da čitate onolike mejlove podsećanja, ali moralo je tako. I pored našeg truda svaki dan dobijamo poruke onih koji su tek sada saznali za Projekat bašte za kontinent. Tek kada je kasno i ne može se kupiti.

Zahvaljujem se svom Timu koji je za ova 35 dana ispisao priču „ko tebe kamenom, ti njega hlebom“ i ponosna sam na njih.

Iza nas je ogroman rad i veliki umor. Mi smo dali sve od sebe da što više ljudi sazna za postojanje ovakvog rešenja. Mali Tim ljudskih gromada koji krajnje ponizno služe prirodi.

Hvala svima na ljubaznom ophođenju s Timom, ali hvala i onima koji su pogrdama udarili na njih jer su ih naučili koliko je hleb nakon kamena odraz moći i kontrole. U centru je uvek čovekoljublje, a to je osnov za solidarnost.

Zahvaljujem se svojoj bašti. Svaka biljka koja se svojim večnim protokom života ugradila u ovaj projekat je podržala Trag Biljke kao borca za prirodu.

Zahvaljujem se svom telu na izdržljivosti. Čast mi je da ponizno službujem prirodi.

Kroz ovu akciju uspeali smo da prenesemo poruku svima – važna je solidarnost i strpljenje. Svako od vas nije bio samo neko ko je kupio ovaj Projekat za kontinent već i učitelj mladom Timu jer su mnogo svojih granica pomerili. Zadivljena sam bila njihovom tolerancijom.

U mom selu se baštini jedna narodna mudrost koja mi nikada neće biti baš jasna: dobar i lud dva brata. Ko li je smislio ovo? Rečenica koja vas automatski stavlja u ulogu žrtve.

A istina je da se mi dobrotom, oprostom i razumevanjem ne stavljamo u ulogu žrtve, ne postajemo deo jedne narodne umotvorine „dobar i lud dva brata“ koja je suprotna od svih duhovnih učenja, već preuzimamo moć nad situacijom i dajemo šansu na sasvim drugačiji tog događaja.

Ovih dana bilo je svega, a najviše ljubavi. Mladi Tim je bio zadužen za poruke na društvenim mrežama, jedan deo mejlova gde koordinator nije stigao da odgovori. U nekoliko navrata bili su začuđeni napadom koje smo dobijali.

Ti napadi baš i nisu imali veze s nama već su to neke lične ljutnje koje su se manifestovale na nas. Ljudi se ne snalaze najbolje pa onda optužuju nas za kojekakve prevare.

Bili smo u istoj prostoriji kada je stigao mejl jedne poprilično ljute osobe. Tada sam ih pitala kako bi oni odgovorili na ovu poruku. Bilo je svakakvih odgovora, ali ni jedan nije bio tačan.

Rekla sam im da je ovo prilika da nauče lekciju jer osoba koja ima piše nije nužno loša duša, samo loše postupa prema njima.

Na trenutak se zaustavite, izađite iz vastitog ega i nepravde koju ste doživeli i razmislite o njoj.

Možda:

1. ... je doživela mnogo puta prevaru pa je oprezna.
2. ... je tog dana na poslu doživela ličnu nepravdu.
3. ... je uplašena svojim neznanjem i usput se zbog toga stidi pa reaguje napadom.

4. ... je do sada niko nije voleo onako kako je želela.

5. ... će nakon što joj Ti odgovoriš istom merom ostati u ljutnji dugo, a to nije dobro za nju i za tebe, pre svega za Tebe.

Ako joj odgovoriš strpljivo i s ljubavlju, pomogneš da razume i uložiš mnogo napora da shvati da je pogrešna preokrenuti njen dan. I tako je i bilo...

Mladi Tim je pored svojim očima imao priliku da vidi preobražaj, otvaranje dobre energije, UTICAJ na drugog i kako je malo potrebno da imamo moć nad svakom situacijom koja nas stavlja u ulogu žrtve samo ako na kamen ne udarimo kamenom.

Jako je teško pomeranje i postavljanje granica ali ne propustite bilo koju priliku da naučite kako se to radi. Ne sluteći vi ste bili učitelji jednako kao što je i ovaj Projekat bašte nastao u interaktivnom radu sa vama.

Seme Motivacione bio bašte je rasejano širom sveta, Projekat bašte za kontinent preveden na nekoliko jezika, ponosna sam i srećna jer zajedno ispisujemo novu istoriju baštovanstva.

Projekat za Primorje je u izradi. Iako smo umorni ispunićemo obećanje i uskoro ćemo imati najavu kada počinje novi let.

Ako želite direktno da vas obavestimo kada Projekat bašte za Primorje bude dostupan, možete se prijaviti ovde: [link do prijave za obaveštenje](#)

Dobro došli u novi Nedeljnik!

ODRŽAVANJE ZIMSKE BAŠTE

Ukoliko ste zajedno sa mnom postavili zimsku baštu sada imate nekoliko pitanja za mene: kako se zaliva, održava i koje su vaše aktivnosti u negovanju biljaka?

Moje aktivnosti u bašti su svedene na minimum i svima želim ovakav osećaj blagostanja. Bašta je puna hrane pa i kada napunim sve korpe plodovima imam osećaj da se te gredice iz kojih preliiva lisna masa ne smanjuju. Radila sam od polovine leta da bih imala sada ovakvo stanje u bašti. U baštu ulazim zbog berbe, zadivljenja i snimanja, a aktivnosti su svedene na povremeno zalivanje, dohranu, orezivanje biljaka i kontrolu divljih biljaka. Te aktivnosti će se obavljati do treće dekade novembra kada počinje vreme našeg odmora. Prvo ćemo rešiti jedno pitanje.

Svako jutro nas budi mraz i pad temepratura i da li je potrebno da vas to brine?

Ne, sve vreme sejemo i sadimo kulture koje jako dobro podnose niske temperature. Zapravo nam je mraz i neophodan da bismo konačno uživali u esenciji ukusa blitve, kupusarica, radiča, a i naše salate više neće prevremeno cvetati. Biljke iz zimske zone (ne pišem o ozimoj setvi) nije potrebno pokrivati agrilom ili zbrinuti na bilo koji način. Ono što je potrebno je da ih dohranimo sa tbd na bazi K, zalijemo obilno poslednji put u sezoni i pre jakih minusa pokupimo sisteme za navodnjavanje. Neće nam trebati

više. Na zimsku zonu je potrebno povremeno posipati pepeo, naročito pre padavina jer sve kulture koje smo sadili vole ili trebaju pepeo. Ali šta neće podneti mraz pa je neophodno obaviti berbu? Boranije, tikvice, krompir iz jesenje setve. Ako krompir nije spreman za berbu morate ga zaštititi agrilom ili senom. Paprike, paradajz, patlidzan, bamiju možete prebaciti u saksije kao višegodišnje biljke, a takođe tomatilo i andske jagode. Sve kulture koje pripadaju crvenoj zoni ne podnose mraz. Tabelu zona imate u Čitaonici i na kanalu kao kratki video. I ako imate spanać iz julske setve obavezno ga oberite pre mraza jer neće podneti niske temperature.

Grašak, beli luk i spanać su vam nikli i to vas brine. Sada pričamo o ozimoj setvi i sadnji. Kada vam niknu ove kulture potrebno je da ih malčirate sitnim senom. Na taj način štitite od mraza zemlju u tunelima i gnezdima, a same biljke su otporne. Malčiranje radite kada biljke dostignu do 10 cm visine, osim spanaća koji treba da počne da razvija treći list.

Kada mraz pređe preko biljaka to će se na biljke odraziti na sledeći način: biljke se malo pokupe, neke ivice im izgledaju kao spaljene, a vi ne paničite jer to je u redu. Sećate se kako se leti, usred podneva, bašta povije, listovi nekako obore i sve izgleda kao da će sada biti uništeno? A kada u baštu odete uveče, istog dana, te biljke su jedre i pune života. Većini baštovana sam „zabranila“ da odlaze u baštu u podne baš zbog ovih prizora. Teško je objasniti sve te mehanizme biljaka da se prilagode teškoj situaciji. Ali i kod mraza biljke imaju svoje mehanizme odbrane, pa ako vam i deluje da su oštećene ne brinite puno, to je samo njihov način da se prilagode. Ako je ovo vaš prvi mraz sada ću vas zamoliti da mi verujete na reč – vaša biljka je u redu.

Zalivanje bašte u ovom periodu radi se sve dok nema padavina, a temperature su u toku dana u plusu. Onda kada se najavi jak pad temperatura povlače se sistemi za zalivanje, zatvaraju česme.

Ono što se dodatno radi u zimskoj bašti je orezivanje biljaka i to prokelja, kupusa, kelja, kelerabe, repe, rotkve jer im to pospešuje rast, a prošle subote je izašla epizoda 10 iz serijala Zimska bašta koja vam detaljno obrađuje ovu temu.

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

U ovom Kutku ću malo zanemariti vrt i biljke, a glavna tema će biti kuhinja. Nakon dugog ljeta, puno sladoleda, lubenica i ostalog ljetnog voća, usfalilo mi je onih dobrih, finih zimskih jela i kolača. Kod nas sezona obično krene s blagdanom Svih Svetih (1. studenog) kada se peku gibanice od oraha i maka, slastice od kestena i voća dostupnog u ovo vrijeme. Meni su najdraže pite od jabuka i sira. Pri tom mislim na pite od prhkog tijesta. Njih uvijek imam volje pripremati, jer su jednostavne i lake za izradu.

Prolistala sam i novu kuharicu koja je stigla kao poklon u moju kolekciju, pa me i ona dodatno inspirirala na ovu temu. Knjigu mi je poklonila redovita čitateljica

Nedeljnika i Nadinog kutka, Mateja Hojc - Kušlan iz Osijeka i kaže da se na taj način želi zahvaliti za sve ponedjeljke koje sam joj uljepšala svojim pisanjem. Meni je to veliki kompliment, a šta drugo mogu, nego barem dio tog dara podijeliti sa svima vama, možda ćete naći neki recept koji će se udomačiti u vašoj kuhinji.

Jesen je doba kiseljenja zelja, a tko je bio brz, već se sad časti svojim kiselim zeljem (kupusom). I ja se često volim požuriti, pa najprije ukiselim manju količinu rezanog zelja, u staklenki od par litara, pa ga tako imam kiselog već za tjedan dana. Vjerojatno ste već naišli na taj postupak negdje na internetu, ali na blogu ću napisati kako ja to radim.

Moja mama je bila tradicionalna domaćica i svake godine je sama kiselila zelje. Tada nismo imali vrt osim malog prostora na jako osunčanoj terasi na kojoj nije bilo mjesta ni uvjeta za uzgoj kupusa, a pogotovo količine koja je nama bila potrebna.

Vikendom rano ujutro bi u naselje stizali kamioni puni zelja, krumpira, repe i luka. Vozači bi uporno trubili i iz sveg glasa vikali: „Krumpiraaaaa..., lukaaaaa..., zeljaaaaa...!!!!“ i budili nas djecu kojima su ta dva dana u tjednu bila jedina za malo duže spavanje. Uh, kako nisam voljela te dosadne kamione i njihove grlate vozače! Ali, itekako sam voljela kad bi mama ukiselila zelje, a obavezno i repu, pa smo čitavu zimu uživali u tom ukusnom povrću. Tada su se jela od kiselog zelja ili repe pripremala najmanje dva, a često i četiri puta tjedno, u raznim varijantama i nikad nisu dosadila.

Mama je kiselila glavice i rezano zelje u velikoj kaci koju bismo čuvali u hladnom podrumu. Također je kiselila i repu, ali puno manje količine od kupusa. Osim variva od kisele repe, spremala je i varivo od svježih naribane. Tako pripremljena repa je vrlo ukusna, mrvicu gorkasta, ali kao varivo sa suhim mesom ili kobasicom je bila omiljena u našem domu.

Ja sam i dalje nastavila kuhati ta jela, kiseliti kupus i repu, jedino što kiselim manje količine. Ako nemate svoje zelje uzgojeno na vrtu ili nemate prostor za držanje većih količina, možete ukiseliti nekoliko glavica, a za to su vam dovoljne staklenke (manje ili veće) koje možete kasnije čuvati u hladnjaku. Sve više domaćica u gradovima pribjegava toj metodi. Na tržnici se može kupiti manje količine tj. pojedinačne glavice zelja čiji su listovi pogodni za sarme (varaždinsko, ogulinsko) Nekada je svaki stan imao prostor za smočnicu, ali danas kad su kvadrati basnoslovno skupi, za smočnice nema mjesta. Prioritet su preuzele prostrane garderobe. Važnije je imati ogromne ormare prepune cipela, torbica i markirane odjeće, nego prostoriju u kojoj ćemo spremati svoju zimnicu.

Vjerujem da čitatelji Nedeljnika ipak razmišljaju u drugom pravcu, pa da se vratim na temu. Najljepše je imati povrće iz svog vrta, ali tko nema, mora se zadovoljiti s kupljenim. Čak i tada je u prednosti jer neće koristiti konzervanse i brzi proces kiseljenja koji koriste industrije, a koji potrošače zakida za toliko važne laktobakterije koje se nalaze u prirodno fermentiranom povrću.

Neću više duljiti, jer vas na mom blogu čeka nastavak priče o zelju, repi, kolačima i jednoj divnoj knjizi recepata časne sestre Nikoline koju sam nedavno dobila na poklon i iz koje sam vam prepisala puno lijepih recepata.

Kliknite na link: <https://probajovako.blogspot.com/>

Lijep pozdrav!

VODIČ ZA POČETNIKE – PLANIRANJE MOTIVACIONE BIO BAŠTE

Momenat u kome ste priznali da ste pogrešili je ujedno i momenat vašeg najvećeg rasta. Tada ste savladali egoizam, neznanje, nezahvalnost.

Greške kao lekcije je ono što vam želim.

Vreme je da isplanirate svoju biobaštu.

Potrebno je da isplanirate:

- ono što volite da jedete.
- ono uz šta ćete učiti, ono što nikada niste uzgajali do sada, a želeli biste da savladate.
- neke čudne biljke o kojima ništa ne znate jer ćete se najduže zadržavati tokom sezone nad "njihovim glavama".
- muzikalne biljke koje će stalno o ljubavi da vam pevaju.
- boje, mnogo boje u cveću koje će da budu deo vašeg tkanja.

Važno je da planirate beleške. To je vaš baštovanski dnevnik u kome zapisujete sve što je važno za sezonu:

- semena i sorte, poreklo semena, lokalni i kolekcionarski naziv sorte. Na kolekcionarskim nazivima uvek insistiram ukoliko želite jednoga dana da ulazite u razmene i da vas kolekcionari ozbiljno shvate. To su nazivi koje možete da pretražite na internetu.
- setva i sadnja, od naklijavanja do pikanja, datumi za unutrašnju i vanjsku sadnju.
- sestrinstvo biljaka i odnos koji ste upratili jer to je ključno, tako učite i druge.
- greške, tek što su one važne.
- sredstva koja ste koristili u dohrani ili zaštiti, podrazumeva se biološka zaštita.
- količina plodova kojom ste darovani od strane biljaka.

Iz svega ovoga za plan bašte je važno:

1) Izbor sorte, birajte ono što volite da jedete ali i sorte iz porodične tradicije koje ne možete da kupite.

2) Izbor semena: slobodno birajte sorte iz poljoprivrednih apoteka, ali morate da znate razliku između hibrida i standardnih sorti. Standardne sorte su nasledne i nemojte da

ih izbegavate, možete da uzgajate i hibride, ali njihovo seme nemojte da čuvate jer neće dati isti prinos.

3) Ako ste početnik, tražite savet od iskusnijih baštovana kod obilaska sajtova na kojima se prodaju stare sorte jer će vam dobronameran i iskusan baštovan dati pravi savet. Primer: mrkva se tako lako ukršta sa divljom mrkvom pa je uzaludno da dajete novac na stare sorte mrkve jer morate prvo da naučite kako da sačuvate čisto seme mrkve.

4) Sadite kulture za brzi prinos: tu upadaju modeli za brzi uzgoj. Pogledajte obavezno Lekciju 7 ako ste članovi Platforme.

5) Plodored u gustoj mešovitoj sadnji rešavaju sideratne biljke. One su tu da pomire naočigled nepomirljive biljke.

6) Malčirajte ili postavite perma modele. Nadzemni ili podzemni, pogledajte istoimenu epizodu.

7) Zalivanje je ključno. Najbolje je da jednom nedeljno, obilno, ali vi birate sistem za zalivanje koji vam odgovara. Prečesto zalivanje izaziva plitak koren kod biljaka. Takve biljke nisu otporne na ekstreme.

8) Dohrana je važna: azotna tekuća biljna đubriva se apliciraju samo na početku vegetacije jer azot izaziva bujanje lisne mase, dok su u kasnijoj fazi potrebna neka druga biljna đubriva i neke druge biljke. Postoje tabele resursa u Čitaonici, ali i puno epizoda koje se bave pripremom i upotrebom tekućih biljnih đubriva.

9) Najvažnije od svega je da kreirate svoju banku semena jer je nezavisnost imperativ! Pogledajte Lekciju 8 ukoliko ste na našoj edukativnoj platformi.

Bašta je ljubav jedino ako je sklad sa ostalim bićima u njoj uspostavljen.

Razmislite o tome?

Pogledajte livadu u proleće. Kada ste na njoj videli rat? Najezde? Sve je u nekom davno uspostavljenom redu. Ko smo mi da ga kvarimo?

Kod postavljanja bašte imamo ključne korake:

Parcelizacija. Iskoristite optimalno prostor. Grede ne šire od 1,2m, a ne duže od 4m. Optimalna orijentacija je istok- zapad ali ako se bašta nalazi na ukrštanju onda grede postavljate ravno tako da prate to ukrštanje. Vodite računa o stazama jer su minimalne širine 50 cm ako se kreiraju perma modeli.

Okolčite gredu samo nečim privremenim, mali kolci i kanap koji ćete nakon uslojavanja da uklonite.

Uslojite svoje PMove. Ako se postavljaju na livadi idete sa nadzemnim, a ako se postavljaju na već postojećoj bašti idete sa podzemnim PMovima.

Pripremite mešavinu za punjenje gnezda i tunela. Mora biti dobrog sastava jer je to prva hrana biljkama. Zemlja, kompost, stajnjak...

Sada ste spremni za setvu i uradite plan svoje bašte. Pre plana potrebno je upoznati se sa zonama u bašti (imate predavanja).

Ukoliko imate Projekat bašte vi ste spremni.

KINESKI KELJ

Kineski kelj Kai-lan (takođe poznat kao Gai lan, Kailan, ili Chinese broccoli) je povrće iz porodice kupusarica (Brassicaceae), blizak srodnik brokolija i kelja. Ima debele, tamnozeleno stabljike, široke listove i male cvetove slične onima kod brokolija. Cenjen je zbog svog blagog, blago gorkastog ukusa i visoke nutritivne vrednosti (bogat vitaminima A, C i K, te kalcijumom i gvožđem).

Kulinarstvo - Najčešći načini pripreme: Kuvanje na pari ili blanširanje, zatim preliti sojinim sosom i belim lukom. Prženje u woku s belim lukom, đumbirom i ostrigasosom (tradicionalno kinesko jelo). Kuvanje u supama i varivima. Dodaje se u nudle ili rižina jela.

Ukus: blago sladak, ali ugodan, sličan brokoliju i spanaću.

Nutritivna vrednost - Bogat vitaminima A, C i K. Sadrži antioksidanse i vlakna. Nizak sadržaj kalorija pa je odličan za dijetalnu ishranu.

Najbolje uspeva u umjerenoj klimi. Optimalna temperatura: 15–25°C. Ne podnosi ekstremne vrućine. Može se uzgajati u proljeće i jesen, a u toplijim područjima i zimi.

Može se sejati direktno u zemlju ili proizvesti rasad.

Dubina setve: oko 1-1,5 cm.

Razmak:

između biljaka: 20-30 cm,

između redova: 30-40 cm.

Nega:

Redovno zalivanje, jer ne podnosi sušu.

Prihranjivanje: organskim đubrivima ili tekućim kompostom svake 2–3 sedmice.

Šta ga napada? Buvači, lisne vaši, gusenice kupusara.

Berba se obavlja 30-60 dana nakon setve, zavisno od sorte i uslova. Seče se stabljika s lišćem i pupoljcima pre nego što procveta. Ako se redovno bere, može dati više rezova tokom sezone. Dobro podnosi mraz, što čak poboljšava ukus. Može se saditi sukcesivno svakih 2-3 sedmice za kontinuiranu berbu. Za bolji prinos redovno skidajte bočne pupoljke da potaknete rast novih izdanaka. Zalivajte svaka 2-3 dana (posebno u toplim mesecima). Nakon svake berbe, prihranite biljke rastvorom komposta ili tekućim organskim đubrivom.

Bere se kad su pupoljci još zatvoreni, pre cvetanja. Može se čuvati u frižideru do 5 dana, umotano u vlažnu krpu ili papir. Za duže čuvanje blanširati i zamrznuti.

U epizodi 10 iz serijala Zimska bašta pokazujem vam kako izgleda ovaj kelj i preporučujem ga za narednu sezonu.

BUHAČI

Kupusni buhači (*Phyllotreta nemorum*, *P. atra*, *P. nigripes* i *P. undulata*) su štetnici koji najčešće prave štete na kupusaricama, a mogu se javiti i na ostalom povrću posebno u vreme suše.

Ovi insekti su dugi svega 1,5 do 3,5 mm, boja im je sjajnocrna, tamnoplava ili tamnozeleno, a kod nekih vrsta postoji uzdužna pruga na pokrilju zbog koje ih je lako prepoznati. Oni se kreću skakanjem s biljke na biljku (poput obične buve) i zbog specifičnog kretanja lako se uočavaju.

Probleme prave odrasli insekti praveći rupice na lišću koje nakon njihovih pohoda izgledaju poput sita, a najveće štete prave na kupusaricama koje se proizvode prvenstveno zbog lisne mase. Njihov jak napad očekuje se za vreme toplih i sunčanih dana, a najviše štete nanose mladim biljkama, pogotovo presadi koje zaostaju u rastu i daju niži prinos. Kasniji napad na veće biljke ne smeta toliko njihovom rastu i razvoju koliko im smanjuje tržišnu vrednost.

Nakon kopulacije (parenja), ženke odlože jaja u tlo ili na biljkama iz kojih se izlegu larve koje prave neznatne štete na listu ili korenu. Buhači imaju jednu do dve generacije godišnje.

U tlu prezimljuju odrasli oblici, a čim je temperatura iznad 18°C izlaze iz zemlje i počinju s ishranom.

Suzbijanje se preporučuje kada je uništeno 10% lisne površine, posebno vodeći računa o vremenu jer kako je već spomenuto, u sušna vremena buhači nanose značajne štete. Za odbranu od ovoga insekta na manjim površinama poput bašti mogu se koristiti i posebne mreže koje propuštaju svetlost, a sprječavaju ulaz.

S obzirom da su buhači jako dugo aktivni u sezoni pa i sada u zimskoj bašti preuzmite recept koji će vam obezbediti zaštitu: 2 kašike granuliranog belog luka u 1 l vode dobro promešati i tretirati biljke nekoliko dana uzastopno dok se buhači ne povuku sa te gredice.

PRIPREMI SE ZA RPZ

Tema je plan za narednu sezonu, tačnije postavka prioritete zone RPZ.

RPZ je ranoprolećna zona i ta postavka često zbunjuje baštovane. Ona se postavlja sada kako biste nesmetano obavili setvu i sadnju u rano proleće kada sigurno niste u

prilici da obavite uslojavanje PMova na lak način. Pre svega tada je uglavnom malo ili nimalo resursa. Ako kupujete resurse tada su najskuplji, jer oni koji imaju seno uglavnom ga imaju zbog stoke pa je hrane i za stoku vrlo malo. Dakle, ako se sada postarate o tome prolazite sigurno jeftinije.

Drugo, često je signal za setvu na otvorenom polju praćen i lošim vremenskim uslovima, pa je mnogo važno da izbegnete postavku te zone po hladnoći, potencijalno snegu. Većina semena koja tada ubacujemo voli stratifikaciju pa im sneg ne smeta. Zato je važno da zona bude spremna, a vi, na signal koji će biti dat u kalendarima, samo izađete u svoju baštu i ubacite seme.

Vaš zadatak na kraju sezone, kada ste obavili ozimu sadnju, je da postavite RPZ i onda ste spremni za početak setve prvog rasadnika u decembru.

Prvo pitanje koje se nameće u Učionicama je koliko je potrebno postaviti PMova za RPZ. Odgovor zavisi od veličine vaše bašte ili samog projekta i kreće se od 4 do 6. Biće vam jasnije kada navedem šta sve sadimo u RPZ.

Za početak je potrebno da pogledate predavanje o zonama u bašti koje se nalazi na jutjub kanalu, pa usput pogledajte i nekoliko lajv konsultacija koje su održane na temu zona.

Cilj zona je da vam olakša baštovanstvo jer prate humane vrednosti, a u sam centar stavljaju čoveka. Stalno pišemo o tome da savremeni čovek žuri i ako to uzmemo kao realnost onda se nećemo truditi da tog istog čoveka usporimo, jer to nije moguće, već da mu pomognemo da se i u toj brzini bavi vrlo važnim sferama života kao što je baštovanstvo. S druge strane sklad s prirodom podrazumeva humane vrednosti jer ako je nešto teško i puno frustracija onda je i borba za prirodu teška. Dakle, mora da bude prijemčivo ljudima.

Zone kao sastavni element Motivacionog bio baštovanstva u sebi sadrže fokus na sadašnji trenutak, učenje o umetnosti voljenja, praktičnu ostvarenost, štede vreme, snagu i resurse. Najvažniji element zona je to što su rampe za naše „zadatke“. Poslovi u bašti su često kontinuitet i čovek ima osećaj da „nikada nije završio svoj plan“ što ga dovodi u stalnu nesvesnost o vlastitoj uspešnosti, a to je ovde jako bitno. Trenutak u kome se okreneš oko sebe i kažeš: koja sam ja sebi uspešna osoba!

U mojoj bašti je postavljena zona, zimska zona je posejana. Iako je bašta puna biljaka koje je neophodno oboriti to nije deo moje zone, čitaj zadatka, i ja se time uopšte ne bavim. Neverovatan je osećaj lakoće življenja kada hodate po bašti, berete plodove i kažete kako ste uspešno završili svoj zadatak. Zone su granice aktivnosti. Iako realno ja imam puno posla u bašti i taj posao bi me nekada dovodio u panično stanje, zone su mi pomogle da konačno uživam u baštovanstvu. Živim u fokusu. Prvi put se osećam kao „holivudski“ baštovan koji ide u baštu sa korpom i tu i tamo malo čupka travu. Ja sam ranije uglavnom neprekidno radila.

Nije to bitno samo zbog nas samih, bitno je i zbog biljaka. Energija koju prenosimo na njih je od velikog značaja za stanje cele bašte. Ako sam ja spokojna i biljke su spokojne i obrnuto. Mislim da je moj najveći poklon svetu zonirana bašta. Iz bašte sam takođe izbacila „elite“ ali to je tema za neki drugi Nedeljnik.

Da biste znali koliko gredica vam je potrebno nabrojaću šta sve sadrži RPZ i koji je glavni cilj.

Cilj RPZ je da u jednom danu možete da obavite setvu jer se setva svih kultura obavlja istog dana. Dalje, cilj je da u jednom danu možete da obavite presadnju jer se presadnja obavlja istog dana.

Samim tim u RPZ idu semena i 2 rasadnika, decembarski i januarski. Setva na otvorenom polju počinje za primorje 01.02., kontinent 01.03., za planine 01.04.

Presadnja na otvorenom polju počinje za primorje 01.03., kontinent 01.04., planine 01.05.

RPZ čine: do 2 sistema za Brzi uzgoj (sa dobrom smenom kultura), jedna gredica sa belim lukom kao glavnom kulturom, jedna gredica sa crnim lukom za glavičenje, dve gredice na kojima imamo kombinacije oba rasadnika. To se odnosi na projekat od 100 kvadrata.

Od mahunarki je obavezna setva graška, boba, slanutka. Oni se kombinuju u svim gredicama, svih 6. Lekcija 3 vam govori dalje o smeni kultura iza RPZ (između ostalog) i biće dostupna baštovanima na Platformi na vreme. Strpljenje je ujedno i vežba fokusa, a razvija i poverenje.

Sistemi za BU (brzi uzgoj) su poznati svima i Lekcija 3 vas uči kako da odradite smenu iza „čuvara mesta“, a na preostale 2 gredice ubacujemo kupusarice, salate, blitvu, cveklu, praziluk... sve sadnice iz dva rasadnika. Sadnice se raspoređuju i po ostalim zonama ali ovo je prva koncipirana sadnja.

Zašto nije potrebno, a ni poželjno da uslojite celu baštu odmah? Na primer, imate Projekat bašte od 18 gredica, a ja vam već na prvim konsultacijama kažem da se time ne bavite jer radimo u koracima. Efekat zona ćete osetiti onda kada im se prepustite.

Kada postavimo RPZ mi smo postavili sve što nam je potrebno do marta (navodim primer za kontinent). Resurse sada ne morate da nabavite za celu baštu jer već krajem marta počinjemo da kosimo i ima puno resursa na raspolaganju. Tada počinje da lista i priroda, počinje rezidba voća tako da je resursa puno. Mnogo je bolje da koristite vlastite resurse ako ih već imate nego da ih kupujete. Naredna zona nam je potrebna krajem marta i tada sigurno imate već vlastitu travu za sadnju krompira, a ostalo vam je već jasno. Kosimo, održavamo svoja imanja i recikliramo.

A najbitnije je sledeće, PMovi se postavljaju i istog dana sade. To se ispostavilo kao najbolji sistem posebno na početku sezone jer takvi PMovi usporavaju bujanje divljih biljaka. U rano proleće cela priroda ima jak signal da se budi i da raste pa i divlje biljke i mnogo je važno da PMovi budu sveži i da samo kontrolišete jednu zonu, RPZ, koja je ušla iz prethodne sezone u novu. Na njoj se biljke seju mnogo pre „oficijalnog „ datuma za buđenje prirode pa ih ne prati prerastanje divljih biljaka.

Napomenuću da svi vi koji imate Projekat bašte za Kontinent imate organizovanu RPZ po sistemu rotacije zona. U ovoj sezoni 2026. je na analizama 1, 2, 3, 4, 5, 6 dok se u rotaciji koja je ispisana na dnu analiza u 2027. nalazi na pozicijama 13, 14, 15, 16, 17, 18.

I tako svake naredne sezone se radi okretanje, rotacija gredica. **Projekat se može postavljati neograničeno u jednoj bašti.** Mešovita sadnja i integralni sistemi su kompleksni sistemi ali daju veliku količinu hrane po sistemu „manje je više“. Sa manjeg prostora, uz manje održavanja, veća količina hrane i bolja prirodna zaštita biljaka.

PODSETNIK NA ROKOVE

Primorje je na ozimoj setvi i sadnji čitav mesec. Obratite pažnju na kalendar koji je u Čitaonici. Rokovi su ograničeni za praziluk i mrkvu. Pogledajte Lekciju 9 i seriju epizoda o ozimoj sadnji koje sam postavila u Učionicama: Ozima sadnja krompira, Top 3 kombinacije za sadnju belog luka i Ozima setva graška, spanaća... U tim epizodama osim što dobijate konkretne savete o sadnji imate i analize koje možete postaviti. Postavite RPZ.

Kontinent – obratite pažnju na sve kulture koje imaju rok do 10.11. Game is over i nemamo produženih rokova za setvu na otvorenom polju do marta. Postavite RPZ.

Planine su na raspustu do januara. Postavite RPZ.

SLOBODNA MESTA NA NAŠOJ EDUKATIVNOJ PLATFORMI

Ako vam je potrebna moja mentorska pomoć i vođstvo kroz celu sezonu, trenutno je na raspolaganju jedna opcija mentorstva na našoj edukativnoj platformi, a to je:

Kolektivno mentorstvo – Učionica

Učionica okuplja 1.000 baštovana koji zajedno rade, uče i dobijaju podršku prilagođenu svojim klimatskim zonama i nivou znanja.

Slobodna mesta za novembar su unapred popunjena preko liste čekanja, ali možete se prijaviti još uvek i rezervisati svoje mesto za decembar.

👉 Više o Učionici i prijavi na listu čekanja saznajte ovde:

<https://tragbiljke.com/trag-biljke-ucionica>

Druga opcija mentorstva trenutno nije dostupna, jer su sva slobodna mesta popunjena sve do marta 2026. godine, a to je:

Individualni mentorski rad – 1 na 1 podrška

Za one koji žele personalizovan projekat bašte skrojen baš po njihovoj meri i svakodnevnom ritmu i individualni rad sa mnom tokom cele godine.

Slobodna mesta za individualni mentorski rad su popunjena do marta 2026. godine.

👉 Više o individualnom radu pročitajte ovde, a možete se prijaviti na listu čekanja: <https://tragbiljke.com/projekat>

Nakon prijave na jednu od opcija mentorstva, kontaktiraće vas naš koordinator Goran Pivašević putem Vibera i objasniti naredne korake.

Ako ste došli do ovde, hvala vam na izdvojenom vremenu.

Sledeći Nedeljnik očekujte u ponedeljak u 10h.

Ako ga ne vidite u svom inboxu, proverite i Promocije ili Spam.

S ljubavlju i poštovanjem,

Trag Biljke Tim